

П. - Ч. 2. / 48.

Ш 19 - 11

380911

D E K L A R A C J A

Stwierdzam swoim pismem i podpisem, że wszystko co zeznałem w sprawie organizacji jest rzeczywistą prawdą podanym osobom z tej organizacji "Zorza" naocznie mogę stwierdzić.

Na dowód swych zeznań, jeśli by było co nieprawdziwe, może OUN zastrzelić moją matkę i moich dwu braci.

29. VIII. 1943 r.

Reiter Stefan

380911

РАЙТЕР СТЕПАН, син Петра і Марії з дому Дедик, ур. 26. II. 1921 р. в Дрищеві, повіт Березани, поляк, скінчив 4 кл. нар. школи, вільний, б. член "Стешельца", рільник, 12 моргів поля, арештований 27. VIII. 1943.

Рідня: батька, б. солтиса застрілила ОУН в 1939 р., мати, з реду Українка, живе крім мене з двома синами - Антоном, 17 літ і Стахом, літ 10.

В 1939 р. в цьому демі збила ОУН команданта Пестерунку Поліції в Урмані, Кокачевського Віталіса й його поліцейського пса.

Підчас совітської окупації до жадної підпільної організації не належав і не знає, чи в тому часі на терені Дрищева і сусідніх сіл якась-будь організація існувала.

Спочатком 1942 р., січень-лютий, стрісчний брат, Райтер Міхал з Дрищева, касієр млина, заперешував вступлення до польської революційної організації. Я згедився на те. За три тижні була друга розмова й він подав кличку: 24, відповідь - 34. На цю кличку мав хтось зголоситися до мене, або я до других членів. Кличка ця загальна для всіх членів на сьогоднішній день.

Організація називається "Зежа" і побудована на військовий лад. Найкраще кліткою є група, вище дружина, далше компанія. Про які клітки не чув і не знає як називаються. Групою веде капраль, дружиною плітєков, компанією зі ступенем офіцера. Члени не мають псевд, складок не складають, жадних збірок не перепреджурють. В останньому часі прийшов наказ робити запаси збіжжя. Дрищів має заховати один метер збіжжя. Про інші села не знає. Збрів збирав кожний член з власної ініціативи, але були приділи в Березан.

Члени зверталися до своїх зверхників словами: "пане дружинкові", "пане групові". Приватно кликалися по імені.

Крім війська організувалося "вмакуф" від 10 до 18 років. Використовуване їх на засадах патріотизму і конспірації. Крім цього гуртували біля себе старше громадянство. Організатори старших і вмаків називалися "препагандові". Кожна група має одного препагандового. Крім цього в кожній групі було двох "запобігавчих виявдевуф". Їх завданням було заховати групу від розкладу, щоб члени заховували конспірацію. Це була внутрішня безпека. Загальні відомості гелесив кожний член своєму командантові. Відомості спеціально не збирали. Мінек в організації нема. Нині "Зежа" не послугується в жадних випадках. Членам не вільно вживатися до неприємності, вільно курити, за бегате ходити з дівчатами не можна, щоб не вговорватися.

"Зежа" має свої газетки: "Зежа", "Грем", "Вольнесьць". В них найбільше пишеться про ситуацію на фронті, про еміграційну польську армію, виховні статті. Є ще дветижневики "Грем" і "Вольнесьць" приходили ще в 1942 р. Від 1943 р. приходять тільки "Зежа". Газетки були биті здається на цукльєстїлі, бо письме було нечитке і не бите через кальку, на цьому він не дуже визнається, тому не може точно ствердити /. Папір бібулковий, формат канцелярїйного. Загалом газети містяться по лівій стороні і писані не великими буквами. На кінці газетки дата без місцевості. Друкуване по обох боках панору. Папір бібулковий, такий як "Ідея і Чин" /показуване/.

Теоретичне група повинна мати 12 людей, дружина 24, компанія 90. Збрів члени не несуть. Вона лежить у сховках. Штафет не переносив. Комунікати і накази давав усно. До Українців відносився добре, бо їх тут більшість. Поляки слабші і мало їх є. Німецьких репресій на себе не стягати, тому здавати контингент і слухати наказів влади. До совітів відноситься вероє. Якщо німці будуть стикати не бити їх, поки не приїде з пелудня армія /з Румунії і Мадярщини англійська, польська та турецька./, а теді всі як члени мусять вступати до польської армії. Зв'язку з партизанами польськими, чи совітськими не мають зв'язку. Літературу привезять зі Львова.

Члени уживають ще таких термінів: "реїєн", "екрепг". Осідок "екрепгу" є в Березанях. Район пекривається з компанією.

Тиждень тому, 20.VIII.1943 р.був наказ,що з кожного села буде висланий один член до Березки на військовий вишкіл.

Замейські Антоні з Біща має для своїх військовиків військову бібліотеку, в числі 5 книжок, які одержав від вищого команданта в Березках.

Якщо зайшла б небезпека, існує близькавичний зв'язок, яким всі члени мали б негайно повідомити себе. Член члена, командант команданта.

Райтер Степан має функцію "мельдункового". В слідстві не вийсний цього течніше, бо старався якнайменше про себе говорити. Крім функції "мельдункового" провадив "вшакуф" з Волиці, але це мало бути деревочне. Був з ними раз. Мелодь з Волиці скликав Йому Кікаль Казимек /це не певно, бо забув/. Бував в Урмані Малому над ставом в Яніцкої /місн на каважерці/.

Замейські Антоні з Біща має би мати архів та організаційні інструкції.

Історія розвою організації на терені цього району така: Секретар перучника Вальчикевського, Біліньські Ценде, виїхав до Біща і там сконтакувався з Замейським Антоні. Опісля був в Шумлянках і Гиневичах. В Шумлянках звербував Вітковського Яна. В Дрищеві і Куківі не був. Біліньські.

Зв'язки від району йдуть не безпосередньо до пер. Вальчикевського, але до секретаря, Біліньського Ценда і до пер. Далки Здзіслава.

Раз в місяць, коле 15, всі дружинкові і групові мають відправити в пер. Вальчикевського, де присутній Далка Здзіслав. Відправи ці відбуваються в приватному мешканні Вальчикевського.

Від свого брата, Райтера Михайла, чув, що район цей числить 90 членів.

- Дрищів:
1. Мазуряк Дмитро, зв. Приймак, бувший командант "Стшельца", сержант. В організації "Зеха" - пропагандевий для старих
 2. Райтер Міхал, касіер млина, "групови" і "пропаган ови"
 3. Райтер Василь, мелодний брат Михайла
 4. Райтер Степан, "мельдункови"

- Куків:
1. Ваврик Міхал, б. член "Стшельца", служив у війську, рядовик
 2. Петрушевські Міколай, б. стшелец, не військовий

- Гиневичі:
1. Березьк Взеф, літ 23, мешкає над Курплем в рові, старший, груповий командант.
 2. Миськів Міхал, літ 22, бувший стшелец,
 3. Будин Ян, б. стшелец, "запобегавчи вивядовца"
 4. Березьк Взеф, стричний брат першого, літ 20
 5. Березьк Стах
 6. Берик Петро
 7. Миськів Міхал, зв. Стахів, дижурний руху на стації, капраль
 8. е ще старші, але не знає назвиськ.

- Шумляни:
1. Мрезевські Взеф, літ 26, капраль піхоти, групови
 2. Вітковські Ян, плетеновий, дружиновий,
 3. Швець Міхал, літ 21
 4. Лещиши Леон
 5. Лещиши Михайло
 6. Градовські Станіслав
 7. Градовські Владислав
 8. Вітковські Казік
 9. Віятек Михайло, зв. Верока
 10. Віятек Леон, рідний брат Михайла
 11. Віятек Михайло, швець, старший кавалер

- Пре старших не знає, але е.
- Біща:
1. Замейські Антоні, літ 30, поль. капраль артилерії, на війні плетеновий, дружиновий
 2. Замейські Взеф, літ 22, ехетник до польського війська, капраль, груповий,
 3. Замейський Михайло, женатий, капраль піхоти, груповий

4. Замейскі Міколай, літ 25, кавалер, військовик
5. Віятек Стах, літ 4
6. Жак Дзеф, літ 28, військовий, рядовик
7. Замейскі Ях, літ 26, військовик
8. Ліпінський Михайло, літ 35, кавалер, військовик
9. Кастів Микола, літ 28, жонатий, не військовий
10. Замейскі Дзеф, зв. Лисий, літ 32, жінка з Гниевич
11. Замейскі Іанке, рідний брат Лисого
12. Федчшин Владислав, літ 22
13. Жолнезскі Микола, літ 35, жонатий, військовик
14. Дзус Михайло, літ 26, кавалер, не військовик
15. Федчшин Казімеж, літ 35, жонатий, військовик
16. Замейскі Антоні, зв. Жукевичів, літ 21

Сфаршх не знає.

У Велиці, Пліхеві, Урмані нема членів, бо лишалися самі старі, а молодші виїхали на роботи до Німеччини. На Велиці є Дука.

- I. Дружина /Віше/ дружини - Замейскі Антоні
- II. Дружина /Шумляни, Жуків, Гниевичі, Дриців/ друж. Віткевскі Ях
- III. Група /Віше/ групу - Замейскі Дзеф
- IV. Група /Віше/ групу - Замейскі Михайло
- V. Група /Шумляни, Жуків, Дриців/ групу - Мрозевскі Дзеф
- VI. Група /Гниевичі/ групу - Березк Дзеф
- VII. Група /Курепатники/ дружини Курепатник - Адамів Михайло з Курепатник. Де дружини Курепатника додає 4 члени з Баранівки. Один з Баранівки говорив в Бавдінсті про Курепатники. Називається Шманські Петро. Курепатники і Баранівка належать до іншого району чи компанії.

Бережани:

1. Вальчикевскі Рудольф, літ 40, вищий ріст, середня будова, ні грубий ні тонкий, блондин, зачіска до гори, лице цілком голене, подовгасте, очі ясні, сині, ніс простиий, без характеристичних знаків, перучник 55 п.п. мешкає при вул. Крульовей Ядвігі 26. Його жінка середнього росту, літ 35, блонд данка, заєднульована, пристійна. Дві дочки /імен не знає/, одна 12-літня, друга 8-літня. Він є командантом
2. округи "Зехі".
2. Цалка Здзіслав, літ 38, жонатий, середнього росту, а навіть вищий, темне волосся, шатин, шпакеватий на висках, зачіска на бік, цілком голене лице, обличчя овалне, ніс простиий, г грубої будови. Убрання темне-бронзове. Діти: 14-літня дівчинка і 7-літній хлопчик. Мешкає при вул. Регатинській перед першою цегельнею на правій стороні з Бережан до Лиски, партеревий дім, взаду ганок, великі два вікна, вхід взаду. Перучник 55 п.п. Тепер командант компанії ар. "Зех"
3. Білінські Ценде, літ 30, студент, середній ріст, груба будова тіла, шатин, зачіска до гори, лице цілком голене, овалне, ніс простиий, кавалер. Убрання в гранатове убрання, аберайтки і чоботи. Мешкає в вулиці за пещер, біля дому прокуратора Вейка з напрямі суду, коле пемпи, на першому поверсі. Не військовий, секретар Вальчикевського
4. Маласкі Вітольд, літ 25, високій, стрункий, шатин, кучерявий зачіска до гори, сильний заріст, цілком голений, лице подовгасте, при говоренні видається, що береда йде на бік, очі темні, одягнений в чоботи і райтки, кавалер, не військовик мешкає на Адамівці перед абе за українськем за-
5. херенкер, Недзялек - сержант 51 п.п. здається телефоніст, старий чоловік, мешкає Старе Місто на Адамівці за табором в ліве на долину. Має п'ятьлітнєве радіо, слухає закордонні аудіції і передає їх організації.

6. Серачинський Тадеуш, літ 21, ріст високий, стрункий, бруднет, де гора зачіска, лице подегасте, ніс кереткий Одягнений в темнесні пумпи, кавалер, мешкає при вул Королевей Ядвиги на кінці дім з цегли не виправлений, при ввезі коло дему є мелоді смеречки. Батько, мати і сестра 16-17 літня. В березні 1943 р. бачив у нього бібуку "Зеку".
7. Пезіховські Гирек /Теренім/, літ 35, високий ріст, худий, бруднет, цілком голене лице, сильний заріст, овалъи дуже худе лице, кавалер, поручник кавалерії на заході родем із СУЗ, родичі живуть в Залішках. Брат по мамі перебуває на фільварку у Вілср за Кривим, здається, що має поле в Лісниках. Знає від брата Михайла, що він належить до "Земі" в Березанках і їздить до Львова. Тепер Пезіховські є зарядчаком фільварку в Дрищеви. /Замітка: це опис брата, старшина поль. армії./

Зброя

В Дрищеві взагалі нема ніякої зброї

Віше: схована в Жуковача, мешкає на кінці села від Дверець при дереві. В павиці лежить 5 крісів совітських. Револьвери мають Замейські /6 штук/

Шумляни: в павиці Мрезекского Ваєфа /групови/ під камінями сховані 7 совітських крісів і 8 гранат

Гиневичі: В стайні Бладука /Гольдманівка/ була закопана зброя 6 совітських крісів. Два револьвери має Березюк Ваєф /груп

Жуків: зброї нема

Березани: в саді біля цвинтаря, де колись бавилися гімназисти, перед вибухом польсько-німецької війни поляки викопали прета летунські словища. В тих ревах закопані 10 лейтевих здається совітських кулумутів в скринках військового походження. Про це техніше знає брат Михайло. Два кулумути були призначені для обсервованийого району-компанії. В ра-йоні кулеметів нема.

29.VIII.1943 р.

0 - 3.